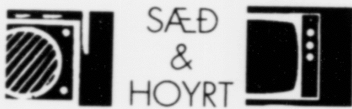

Vikuskiftið

11. og 12. november 1995

Krigsdøtur og veikir politikkarar

JÚSTINUS EIDESGAARD

Sendirøðin hjá SVF seinastu sunnukvöldini um okkara krigsdøtur, hevur livgað rættuliga upp í skránni. Eg veit ikki um tað liggir nakað psykologiskt aftanfyri, men seinastu mongu árini hevur SVF, so at siga hvørt einasta sunnukvöld borðr eitt við so tungum og álvarsligum sendingum, at ein næstan ikki hættaði sær undir mánadagin, sum höttandi lúr di fyri framman. Sunnukvöldið er rættuliga ofta byrjað við eini lagnusending um onkran persón, sum hevur eina sjúku, so álvarlig, at tú kann lesa í andlitinum, at útlitini eru vánalig, at dagarnir eru taldir. Ella verður onkur persónur lýstur, sum hevur verið útfyri onkrum ræðuligum, so ræðuligum, at sjálvt framtíðin ikki hevur ein livandi kjans at bota um skaðan. Og hetta hóast vit minst av øllum kenna framtíðina. Sunnukvøldsfilmarir eru eisini ofta í tí tyngra og stúrandi endanum.

Men grótføroyska sendingin um krigsdøtur nar hevur rættuliga livgað upp og hon hevur vist, at føroyingar eisini duga at gera a sjónvarp, sum bæði er undirhaldandi og eisini sigandi. Tær báðar Dagmar og Bergljót hava verið grundigar í kanningararbeiðinum og tilvildin er ikki sloppin at ráða.

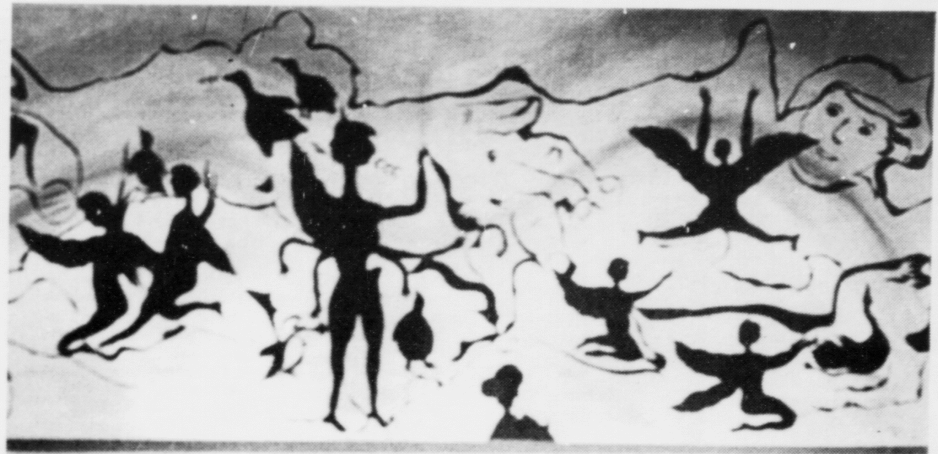
Sum mannfólk skilji eg væl teir fýr øysku dreingirnar, ið ikki dámdu hersetingarvaldið, tá teir ikki eingang sluppu í dansin at royna seg í javnbjóðis dysti, tá bretar forferdu ta einu føroysku gentuna fyri og aðra eftir. Men eg havi heldur ikki ilt við at skilja føroysku genturnar, sum fluttu til Bretlands við dreingjum og monnum sínum. Danir siga at «kærlighed gør blind» og tá er líka mikið, um tað er eitt sundurbumbað land, ein flytir til.

Vónandi fer hendan sending at gev a onkrum hugskotið at skriva eina bók um hesar kvinnur. Tað er í seinastu løtu. Tær eru ikki ungar longur, men enn hava tær sína søgu at siga.

Viðhvørt gerist eg rættuliga foyur, tá eg hoyri okkara fólkavaldu politikkarar í loftmiðlunum. Í útvarpinum, í Fimmaranum, mikudagin, bar rættuliga av. Eg hugsaði við mær sjálvum, tað er ikki logið, at danska pressan flennir tjúkt eftir politisku skipanini í Føroyum. Her søtu umboð fyri allar flokkar av týðningi og royndu í hvørjum einasta orðið at tv eita ábyrgd frá sær. Tað kom næstan ikki fyrri, at tú hoyrdi nakran taka ábyrgd fyri sínum politiska arbeiði. «Hvis tit hævdu gjort, sum vit mæltu til, so hevði sæð ørvisi út. Men hinir flokkarnir vildu ikki lurtu eftir okkum» Hetta var orðalagið gjøgnum alla sendingina.

Politikkararnir áttu at verið fyrirmyndirnar í samfelagnum. Hvussu í allari víðu verð skal borgarar skikka sær, tá politikkararnir bera seg soleiðis at. Hugtakið, «Góða mamma, tað var ikki eg...» hoyrir heima millum smádreingir og ikki millum trólvaksnar menn, har fleiri hava verið við til at ávirkað okkara politikk aftur í sjeitiárinu og onkur heilt aftur í sekstíárinu. Nú mugu vit krevja av okkara politikkarum, at teir broyta tosingarlag og heldur siga. «Vit gjørdur mistøk, vit hava lært av teimum og vit vilja ikki gera somu mistøk umaftur.»

Tá rodnar ongin meira av einum heitum Fimmaru.

Hon teknað úr egnum hugaheimi

JAN MÜLLER
KALMAR LINDENSKOV

Í hesum døgum er forvitnislig framsýning í Smíðjuni í Litlúvík. Tað er tann 35 ára gamla vágskonan Alla Hansen, sum sýnir fram til samans 50 listaverk. Talan er um klipp- og vatnlitsmyndir og oljumálningar.

Eg tekni úr mínum egna hugaheimi sigur Alla Hansen, sum hevur fjølbroytt motiv ikki bara úr Føroyum men kanska meira úr

útheiminum, tvs. úr Afrika, Japan og Kína.

Hon hevur fingist við málningalist leingi, men tað er ikki fyrr enn hesi seinastu árinu, at hon er farin rættuliga at leggja seg eftir at mála og klippa. Tað vóru ikki minst góðborðini frá Regini Debes, listamanni, sum fekk hana at gera meira burtur úr listini. Hann helt hana hava góðar gávur og bað hann gera meira við listina. Og hon so gjørdi.

Fyrr var mest talan um

ítriv eftir arbeiðsitið. Hon hevur arbeitt sum heima-hjálp og annars í fiski. Nú er hon heimaarbeiðandi og eru betri stundir til listina.

Men livibreyð verður tað ikki til. Alla Hansen er fegin um at báðar myndirnar hon hevði við á olavsøku-framsýningini í Listaskálanum vórðu seldar, men annars er ikki tann stóra inntøkan frá listini, kanska heldur hinvegin, at útreiðslurnar eru stórrar.

Men kortini drivur hugurin verkið og Alla ætlar sær

at halda fram við at tekna, mála og klippa. Sjálv heldur hon, at hon hevur tikið seg nógv fram. Hetta er so fyrstu ferð, at hon hevur framsýning í Smíðjuni og vónar hon, at mong fara at stokka inn á gólvíð. Fyri at hyggja og um um onkur hevur hug at keypa, so er u tey vælkomin. Listaverkini eru heldur ikki so dýr, tey liggja úr 200 kr. og so uppeftir.

Framsýningin er opin til 17. november, allar dagar frá klokkan 14 til 20.